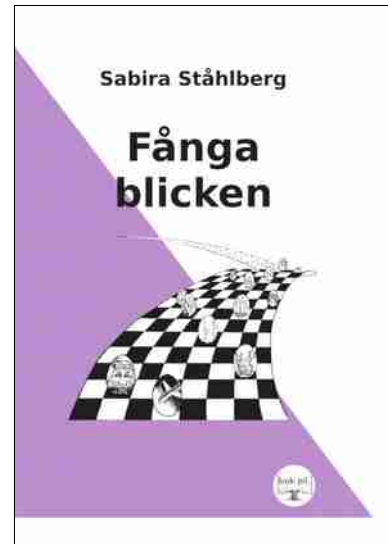


Fånga blicken

Fånga blicken är en bok om framtiden och en självlärande superdator, som kontrollerar allt. Frågan är: Vem skyddar dig – och vem kontrollerar dig? Boken handlar om datasäkerhet, kontroll i samhället och artificiell intelligens (AI). I boken diskuteras olika slags användning av AI, hur maskinerna påverkar våra liv och hur information om oss används för ändamål vi inte känner till.

I *Fånga blicken* diskuteras också människans och datorernas relation och vilka begränsningar maskiner och AI har i jämförelse med människor.



Författare: Sabira Ståhlberg

Illustrationer: Maria Viitasalo

Språknivå: 3 lätt

Diskussion: Vilka tankar väcker berättelsen hos dig?

Vad skulle du göra i Hektors situation?

Vad skulle du göra i lotas situation?

Tar huvudpersonerna rätta beslut om i början och i slutet av boken?

Hurdan information samlar dina maskiner om dig?

Hur kan du kontrollera informationen och ta bort den?

Diskutera AI. Hur nyttig är den? Vad kan den göra i verkligheten?

Hur använder du AI?

Uppgifter: Skriv en berättelse om någon av bilderna i boken.

Rita egna bilder till texter ur boken.

Skriv en berättelse om hur människor och datorer kan samarbeta.

Berätta eller skriv om din relation till din dator eller din mobil.

Skapa en gemensam berättelse om en superdator och förklara vad den kan och får göra.

Fånga blicken: Läsförståelse

Centralen: Samtalen till centralen gäller

- a) djur som försvunnit
- b) hur folk odlar träd för hus
- c) anmälningar till möten
- d) allt möjligt någon kan tänka sig

Service erbjuds av centralen

- a) alla tider, både dag och natt
- b) måndag till fredag
- c) på veckosluten
- d) efter lunchen

Rösten som svarar är

- a) en kvinna
- b) en man
- c) en robot
- d) ett barn

Alarm: Alarmet kommer

- a) från banken
- b) från sjukhuset
- c) från flygplatsen
- d) från Hektor

Banken rånas av

- a) en ung man
- b) en känd person
- c) maskerade rånare
- d) en kvinna

Centralen finner

- a) snabbt vad rånaren heter
- b) en bil som väntar utanför banken
- c) att rånaren har medhjälpare
- d) att rånaren bär på en leksak

Hiss: Hissen

- a) krånglar för den är gammal
- b) stannar mellan våningarna
- c) får alla att skratta då den stannar
- d) är ny och fungerar utmärkt

Människorna i hissen

- a) känner sig glada
- b) vet inte vad som hänt
- c) undrar var dörren finns
- d) vill gärna komma ut

Centralen vet

- a) varför flickan har ont
- b) att pojkens pappa är glad
- c) att pojken borde vara i skolan just nu
- d) vem som fått böter

Väder: Flygplanet krockade med

- a) ett annat flygplan i luften
- b) en stor fågel
- c) drönare
- d) en flock fåglar

Rapporten om vädret

- a) berättar om regn och sol och en regnbåge
- b) säger var det åskar
- c) meddelar var jordbävningar skett
- d) förklarar att en storm är på väg

Centralen vet om

- a) skepp som läcker olja
- b) jordbävningar i Afrika
- c) flyg som försvunnit
- d) turister som blivit bitna av björnar

Politik: Politiken

- a) handlar om samhällets frågor
- b) måste diskuteras i grupper
- c) gäller arbete och människors jobb
- d) skapas av hemliga grupper

Tea är politiker

- a) och jobbar för systemet
- b) och är emot centralen
- c) som påstår sig veta allt
- d) och har en syster som arbetar mot systemet

Mannen som kommer från Mexiko

- a) vill stanna i Europa
- b) har gjort brott i Panama
- c) sänds tillbaka genast
- d) släpps in i landet utan problem

Nyheter: Nyheterna idag

- a) handlar om världens ekonomi
- b) ger prognoser om vädret
- c) kan vara falska
- d) kommer alltid från experter

Senaste upptäckter

- a) gäller fjärilar och insekter
- b) handlar om vår galax
- c) berättar när en kalkon kläcks
- d) gäller kollisioner mellan meteoriter

En ny symfoni

- a) har skapats av en dator
- b) låter som klassisk musik
- c) är ny och otrolig bra
- d) toppar alla listor för modern musik

Spel: Iota spelar

- a) för pengar
- b) olika slags schack
- c) i en tävling mellan kolleger
- d) för att lära sig nya saker

Många spel

- a) kräver koncentration
- b) fordrar gott minne
- c) utvecklar strategier
- d) tar lång tid

En del spel

- a) utvecklar nya kombinationer
- b) utmanar deltagarna
- c) är endast för jämnt starka spelare
- d) kan kombineras hur som helst

Trafik: Tea låtsas vara på

- a) möte hos borgmästaren
- b) hemliga gruppens träff
- c) flygplatsen
- d) ett kafé

Tonåringen som ringer

- a) känner att ingen förstår honom
- b) vet att alla andra är bättre än han
- c) vill gärna imponera på flickor
- d) vill ha verkliga vänner

Tea sitter i en bil

- a) i rusningen till flygplatsen
- b) på väg till den hemliga gruppens möte
- c) i centrum av staden
- d) på väg till lota

Storm: Oväder betyder

- a) storm och snö
- b) hårda vindar på havet
- c) skepp som sjunker
- d) tak som flyger bort

Hinder på motorvägen är

- a) träd som fallit
- b) en elefant
- c) en lastbil
- d) krokodiler

På motorvägen flyter

- a) svart olja
- b) vit vätska
- c) giftiga ämnen
- d) vatten

Språk: Centralen kan

- a) tala alla världens språk
- b) tala en del av språken i världen
- c) vägleda till stadshuset
- d) förklara var centrum ligger

Turister har

- a) försvunnit i Sibirien
- b) vandrat i Balkanbergen
- c) mött björnar
- d) glömt att ringa hem till familjen

Ett okänt folk

- a) har påträffats i Peru
- b) har hittats i Amazonas
- c) talar ett känt språk
- d) får studeras på nära håll

Hälsa: Viktigt för hälsan är att

- a) veta vad vi ska äta
- b) andas rätt
- c) äta mediciner
- d) lyssna på läkare

En läkare ringer

- a) om laboratoriets resultat kommit
- b) för att veta vilken diagnosen är
- c) och önskar nya röntgen-bilder
- d) för att fråga om vädret

Sjukhuset

- a) tar hand om sjukdomar
- b) hjälper människor må bättre
- c) ger råd om hälsa
- d) har brist på personal

Pengar: Stora summor har

- a) sänts till Amerika
- b) överförts till Libyen
- c) gått via Egypten till Stilla havet
- d) skickats till Mongoliet och vidare till Sydafrika

Kontoret för byggnader

- a) får meddelande om fusk
- b) vet att en parkering byggts
- c) undrar vart pengarna gått
- d) vet vart pengarna gått

Ansökningar om bidrag

- a) sänds in av pensionärer
- b) kommer från arbetare i fabriker
- c) begärs av personer som inte vill arbeta
- d) flyter in från många personer

Arbete: Tea ringer och säger att

- a) hon är på flygplatsen
- b) man måste stänga banorna för landning
- c) te med bakelse är gott
- d) flyget störs av stormen

En man ringer och påstår att

- a) systemet tagit hans arbete
- b) centralen har gjort rätt
- c) arbete förr var bättre
- d) han tänker komma till centralen

Ron D2

- a) är en gammal robot, som ska skrotas
- b) är en värdefull dykare
- c) samlade skräp i haven tidigare
- d) ska startas igen av Sally

Bilder: Stormen

- a) når inte flygplatsen
- b) förstör vägarna
- c) är svag och ofarlig
- d) bär iväg med träden från skogen

Symfonin är

- a) av en känd kompositör
- b) komponerad av en robot
- c) klassisk musik
- d) rockmusik

Utställningen har

- a) dyrbara föremål till salu
- b) konstiga och okända saker
- c) gamla föremål
- d) allt möjligt skräp

Flyg: Alla system visar att

- a) allt fungerar utmärkt
- b) stormen stör trafiken
- c) stormen inte stör trafiken
- d) solen skiner och himlen är blå

Centralen

- a) visar plötsligt gamla filmer
- b) blockeras av den hemliga gruppen
- c) och gruppen kämpar om kontrollen av systemet
- d) vet vad som händer

Den röda knappen

- a) får inte röras då det är kris
- b) stänger av centralen
- c) stänger av ministeriet
- d) skapar kaos på order av ministern

Fånga blicken: Förklara ord

Centralen: encyklopedi, ministerium, utbildning, seminarium, automatisk

Alarm: statistik, fokusera, kriminell, arresteras, motstånd

Hiss: nödcentral, elektronik, genetik, allergi, tatuering

Väder: situation, aktuell, påverka, högtalare, psykolog

Politik: journalist, medborgare, samhälle, ekonomiskt brott, drönare

Nyheter: galax, berika, motsvara, forskare, kläcka

Spel: kombination, insikt, strategi, kontrollera, uppdatera

Trafik: specialist, katastrof, trängsel, program, batteri

Storm: meteorologisk prognos, analys, ledning, protestera, regelbundet

Språk: internationell, upptagen, kidnappa, algoritm, nederbörd

Hälsa: blodsocker, stress, tumör, röntgen-bild, epidemi

Pengar: kontinent, kapacitet, missbruk, beställning, beslut

Arbete: budskap, motståndare, moderator, förolämpning, rättighet

Bilder: nerver, opera, inspiration, utställning, etikett

Flyg: blockera, övertyga, kris, katastrof, otrolig